

بہ نام خدا

سازمان بورس و اوراق بهادار
SECURITIES & EXCHANGE ORGANIZATION

مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی

مقررات دادوستد بورس کالا در چین

تهیه کنندگان: مدیریت پژوهش، توسعه و مطالعات اسلامی

کد گزارش: ۱۰-۷۷-۱۹۹۸

تاریخ: خرداد ۱۳۷۷

در جمهوری خلق چین، بورس اوراق بهادار پدیده‌ای نوپاست. پیشینه‌ی فعالیت بورس در چین به سال ۱۹۹۰ بازمی‌گردد که اقتصاد چین به سازوکار بازار و سیاست درهای باز گرایش یافت. بررسی روند حرکتی بورس در چین، نقش چشمگیر آن را در تجهیز منابع داخلی و خارجی و نیز در شکوفایی اقتصاد چین به‌خوبی نشان می‌دهد.

یکی از جنبه‌های موفق عملکرد بورس در چین، ایجاد بازارهای دادوستد کالاهاست که به کمک ابزارهای مشتقه و از جمله قراردادهای آتی انجام می‌شود. در گزارش پیش رو، به منظور آشنایی با مقررات و سازوکار اجرایی بورسهای کالا، شیوه‌ی دادوستد، تسویه، انبارداری و پایاپای بورس کالا در چین بررسی شده است.

مقررات دادوستد بورس کالا در چین

فهرست مطالب

۱- مقدمه	۱
۲- نظام دادوستد	۱
۲-۱ قراردادهای آتی	۲
۲-۲ اصول و روش‌های دادوستد	۲
۲-۳ تعلیق و تسویه معاملات	۳
۲-۴ محدوددهی قیمت‌های روزانه	۳
۲-۵ محدوددهی قرارداد	۴
۲-۶ تسویه اجباری	۶
۲-۷ رسیدگی به اختلافات و مجازات متلفین	۶
۳- نظام تسویتی دادوستد در بورس کالای چین	۸
۳-۱ وظایف مرکز تسویه	۸
۳-۲ سپرده تسویه	۹
۳-۳ سپرده ودیعه	۹
۳-۴ رویه تسویه	۱۰
۳-۵ تسویه اجباری نقل و انتقالات سلف و مدیریت فطر	۱۲
۳-۶ اصول تسویتی اجباری نقل و انتقالات سلف	۱۳
۳-۷ مدیریت بدهیها	۱۴
۴- نظام تسویل	۱۵
۴-۱ مرامل تمویل	۱۶
۴-۲ موارد قصور	۱۹
۵- مآخذ	۱۹

۱- نظام معامله

- کارگزاران، معامله‌گران تالار بورس، اعضای بورس
- مشتریان: قراردادهای آتی، ثبت نام

۲- قراردادهای آتی

- تعریف
- مشخصات مندرج در قراردادهای آتی

۳- اصول و روش‌های معامله

- افراد مجاز به ورود به تالار معاملات
- سیستم معاملات بورس: سیستم خودکار شبکه معاملات
- زمان معامله
- نحوه قبول سفارش و انجام آن از طریق سیستم خودکار شبکه معاملات

۴- تعلیق و تسویه معاملات

- شرایطی که معاملات متوقف یا به تعویق می‌افتد
- توقف معاملات در شرایط اضطراری و خاص

۵- محدوده قیمت‌های روزانه

- نحوه تعیین قیمت‌های قراردادهای آتی: نظام روزانه محدوده قیمتی - حداکثر نوسان قیمت‌های روزانه
- شرایط تغییر محدوده قیمتی
- نحوه انتشار قیمت‌های روزانه قراردادهای آتی معامله شده: باز - بسته - بالا - پایین - قیمت تسویه

۶- محدوده قرارداد

- نظام محدوده قرارداد، حداکثر میزان قرارداد آتی که هر عضو می‌تواند داشته باشد.
- سقف محدوده قرارداد، محدوده قرارداد در ماهی غیر از ماه تحویل کالا
- محدوده قرارداد تأمینی، محدوده قرارداد سوداگرانه
- قراردادهای رزرو شده، محدوده قرارداد در بین و قبل از ماه تحویل کالا

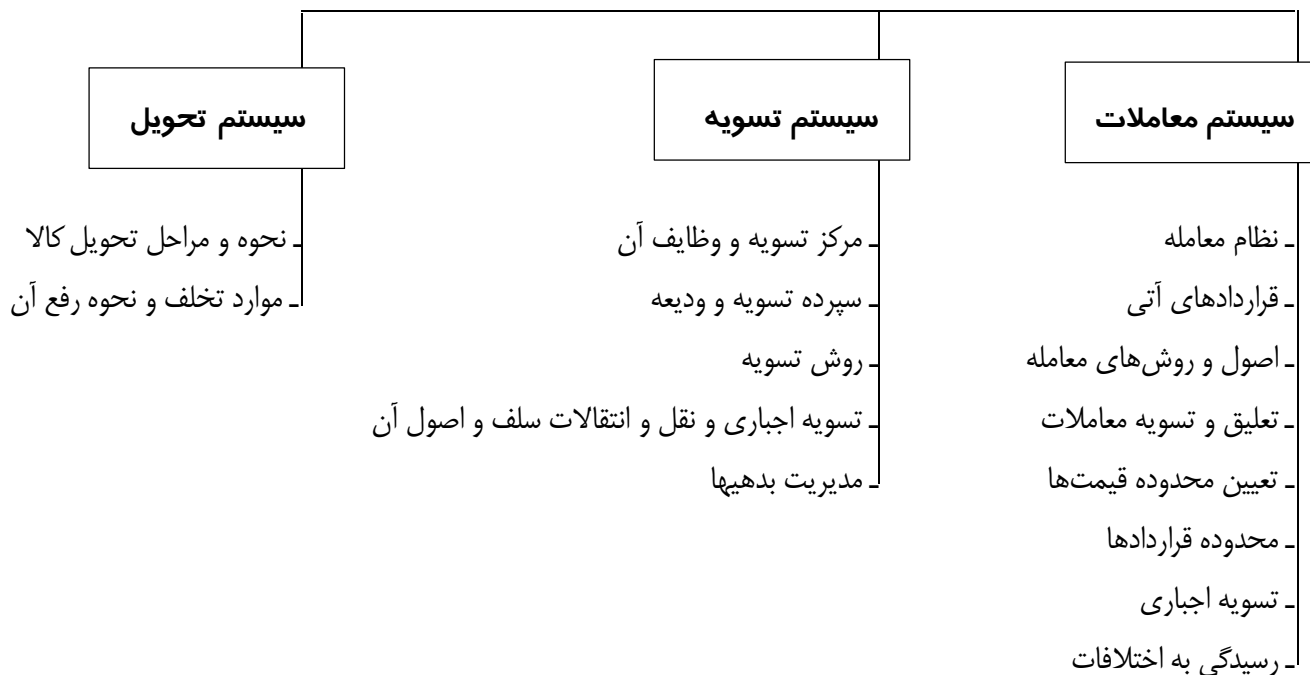
۷- تسویه اجباری

- وقتی قرارداد موجود از حد مجاز بالاتر رود، الزاماً تسویه می‌شود.
- محدوده قرارداد رزرو شده
- نظام اداری و تشکیلاتی قراردادهای تأمینی و سوداگرانه از یکدیگر تفکیک شده است.
- ضرر و زیان حاصله از تسویه‌های اجباری

۸- رسیدگی به اختلافات و مجازات متخلفین

- نحوه رسیدگی به تخلفات
- موارد تخلف شامل معاملات خارج از تالار، عدم پیروی از قوانین سازمان، شایعه‌پراکنی، خروج اطلاعات محرمانه و ...
- مجازات متخلفین

نظام اجرایی بورس کالای چین (هاینان)

۱- مقدمه

قوانین دادوستد بورس کالای چین برپایه‌ی بر قوانین و مقررات جمهوری خلق چین و مواد قانونی بورس کالای چین (بورس هاینان)^(۱) تنظیم شده است. به طور کلی، هدف اصلی این قوانین رونق بخشیدن به معاملات آتی به منظور دستیابی به قیمت مناسب و کاهش خطر احتمالی در معاملات است. همچنین از دیگر اهداف آن حصول اطمینان از صحت انجام معاملات آتی است.

قوانین بورس کالای چین را کمیته‌ی تنظیم اوراق بهادار چین^(۲) پیشنهاد و شورای کشور^(۳) به تصویب رسانده است. بورس کالای چین به عنوان یک مؤسسه‌ی خودگردان غیرانتفاعی در وزارت صنایع ملی و بازرگانی به ثبت رسیده است.

تمام معاملات آتی در بورس کالای چین باید مبتنی بر اصول آزادی، انصاف، عدالت، راستی و اعتماد باشد. همچنین کالاهای قابل پذیرش به وسیله‌ی بورس پیشنهاد و توسط کمیسیون تنظیم اوراق بهادار به تصویب می‌رسد. بورس، معامله و تسویه‌ی این کالاها را به طور متمرکز و از طریق شبکه‌ی خودکار^(۴) دادوستد انجام می‌دهد. اعضا و کارمندان بورس کالای چین نیز موظف به پیروی از قوانین آن هستند.

۲- نظام دادوستد

اعضای بورس کالا یا کارگزاران می‌توانند به طور مستقیم در این بازار به نفع خود معامله کنند. آنها همچنین می‌توانند به عنوان نماینده‌ی مؤسسات یا افراد دیگر معامله کنند. تنها آن دسته از معامله‌گران تالار بورس که توسط اعضا تعیین شده و مورد تایید سازمان بورس نیز قرار گرفته‌اند؛ مجاز به دادوستد هستند. البته، مسئولیت قانونی معاملات انجام شده توسط این معامله‌گران تالار، به عهده‌ی اعضای است که آنها را معرفی کرده‌اند.

1- Hainan

2- CSRC China Securities Regulatory Commission

3- State Council

4- Automated Tradings System

قراردادهای آتی^(۱) مشتریان توسط اعضای بورس انجام می‌گیرد. مشتریان باید از طریق کارگزاران مربوطه ثبت‌نام شده، سپس برای آنها شماره‌ی شناسایی و حساب مخصوص باز شود. کارگزار نیز ملزم است تمام اطلاعات لازم مربوط به شرکت، سرمایه و موقعیت مشتری خود را در اختیار سازمان بورس قرار دهد.

۱-۲ قراردادهای آتی

قراردادهای آتی که به تصویب کمیته‌ی تنظیم اوراق بهادار رسیده است محدود به قراردادهایی است که در بورس کالای چین مجاز شناخته شده است. مشخصات مندرج در قراردادهای آتی به شرح زیر است:

نوع کالا با واحد معامله، اندازه‌ی محموله، محدوده‌ی قیمت روزانه، ماه تحویل، ساعات دادوستد، روش تحویل، مراحل تحویل، آخرین روز دادوستد، مدارک مورد نیاز در هنگام تحویل کالا و محل تحویل کالا.

بورس مشخصات مندرج در قراردادهای آتی را به صورت اعلامیه‌هایی منتشر می‌کند. بورس می‌تواند مشخصات فوق را در صورت تأیید هیأت مدیره‌ی سازمان یا افراد ذی‌صلاح تغییر دهد؛ تغییرات نیز باید به کمیته‌ی تنظیم اوراق بهادار گزارش داده شود.

۲-۲ اصول و روش‌های دادوستد

فقط افراد زیر مجاز به ورود به تالار معاملات هستند:

الف - معامله‌گران رسمی بورس

ب - مقامات و مسئولان بورس

پ - هر فرد دیگری که از بورس مجوز مخصوص دارد.

تمام قراردادهای آتی سازمان بورس کالای چین از طریق نظام معاملات بورس انجام می‌گیرد و هرگونه معامله‌ای خارج از محدوده‌ی سازمان ممنوع است. زمان دادوستد بورس از دوشنبه شروع و به جمعه ختم می‌شود. شروع و ختم معامله با زدن زنگ اعلام می‌شود.

سازمان بورس کالای چین براساس شرایط رقابتی و چانه‌زنی، از طریق شبکه‌ی خودکار معاملات به شرح زیر استفاده می‌کند:

۱- معامله‌گر باید دستور خرید و فروش را وارد شبکه کند؛

۲- رایانه به‌طور خودکار هر دستور خرید را با دستور فروش مناسب مطابقت و هماهنگ می‌کند؛

۳- معاملات براساس اصول تقدم قیمت و تقدم زمان ورود داده‌ها مطابقت و هماهنگ می‌شوند؛

۴- معاملات انجام شده از طریق کامپیوتر قابل تغییر نیستند؛

۵- معاملات تکمیل نشده را می‌توان تغییر داد؛ و

۶- در پایان معاملات روزانه، تمام سفارش‌های ناقص به‌طور خودکار پاک می‌شود.

۲-۳ تعلیق و تسویه معاملات

در صورتی که هیأت مدیره یا دیگر مقامات ذیصلاح لازم بدانند، بورس می‌تواند ساعت شروع و اتمام معامله را به تعویق و یا ساعت اتمام را جلو بیاورد و یا آن که معاملات را متوقف کند. زمان توقف معاملات نباید بیش از یک روز کاری معامله طول کشد. با وقوع شرایط اضطراری، هیأت مدیره و یا دیگر مقامات ذیصلاح می‌توانند دادوستدها را متوقف کنند. دوره‌ی این توقف نیز نمی‌تواند بیش از پنج روز کاری معامله طول بکشد؛ مگر با تصویب کمیته‌ی تنظیم اوراق بهادار چین. تعلیق معاملات به علت‌های متفاوتی انجام می‌گیرد؛ از جمله:

- ۱- دست‌کاری بازار که منجر به ایجاد اختلال جدی در قیمت کالاها شود؛
 - ۲- وقوع حادثه‌ی مهمی که برقرار دادهای آتی تأثیر بگذارد؛
 - ۳- وقوع پیشامدهای غیرمنتظره مانند آتش سوزی، قطع برق، قطع وسایل ارتباطی مانند تلفن، تلکس و نمابر؛
 - ۴- توقف معاملات به درخواست کمیته‌ی تنظیم اوراق بهادار.
- در صورت وقوع یکی از پیش‌آمدهای ذکر شده، هیأت مدیره موظف به تهیه‌ی گزارش در دو نسخه جهت ارسال به کمیته‌ی تنظیم اوراق بهادار و هیأت قانونی محلی است.
- سازمان بورس کالای چین در مورد زیر ملزم به توقف معاملات قراردادهای است. اگر «قرارداد موجود»^(۱) تسویه‌نشده‌ی روز قبل یکی از اعضا حداقل ۱۵ درصد «مجموع قرارداد موجود» آن کالا در بازار باشد و آن شخص نتواند به مدت ۱۰ دقیقه به علت اشکال موجود در رایانه به معاملات خود ادامه دهد، این معامله از طریق سازمان متوقف شده تا اشکال رایانه کاملاً برطرف شود.

۲-۴ محدوده‌ی قیمت‌های روزانه^(۲)

قیمت‌های قراردادهای آتی براساس چانه‌زنی و شرایط رقابتی تعیین می‌شود. قیمت‌گذاری به معنای اعلام آمادگی برای انجام دادوستد در انبارهای استاندارد معین بورس است. قیمت‌ها براساس درجه‌بندی خاص کالاها، مندرج در قرارداد، تعیین می‌شود.

بورس کالای چین دارای یک نظام محدوده‌ی قیمتی روزانه است. حداکثر نوسان قیمت هر کالای معامله شده به وسیله‌ی سازمان تعیین و توسط کمیته‌ی تنظیم اوراق بهادار به تصویب می‌رسد. به طور کلی، سازمان حداکثر نوسان قیمت‌های روزانه را براساس قیمت تسویه‌ی روز قبل هر قرارداد، قید می‌کند که این همان محدوده‌ی قیمت‌های روزانه است که حد بالا و حد پایین را نیز دربر دارد.

اگر قیمت کالای معامله شده در مدت سه ماه یا بیشتر به حداکثر خود در طی یک روز برسد و به مدت حداقل ده دقیقه دادوستدی صورت نگیرد؛ محدوده‌ی قیمت آن به میزان ۵۰ درصد اضافه می‌شود. اگر این پدیده به مدت سه روز متوالی ادامه یابد، معاملات کالای مورد نظر تا زمانی که از نظر سازمان مناسب تشخیص داده شود، به

1- Open Position

در سیستم قرارداد - قراردادی که هنوز تسویه نشده - موجود است

2- Daily price Limited

حالت تعلیق در خواهد آمد.

از سری دیگر اگر قیمت بعضی از کالاهای معامله شده به حداکثر خود برسد و سه روز متوالی معامله انجام نگیرد، در روز چهارم به میزان ۵۰ درصد به محدوده‌ی قیمتی آن اضافه می‌شود.

همچنین، اگر تغییر بسزایی در قیمت کالایی در یک تاریخ (ماه) خاص صورت گیرد، سازمان برای هر سفارش یک محدوده‌ی قیمتی^(۱) قرار می‌دهد. در این صورت، قیمت هر سفارش بالاتر یا پایین‌تر از آن محدوده‌ی خاص (محدوده‌ی قیمتی) در مقایسه با آخرین قیمت معامله شده نمی‌تواند باشد.

در این زمان حد مجاز تغییر قیمت قرارداد ممکن است توسط دبیرکل یا مقامات ذی‌صلاح به طور موقت تمدید، تعدیل یا به طور کلی معامله آن متوقف شود.

دبیرکل بورس موظف است در شرایط ذکر شده، تصمیمات خود را با ذکر دلیل و برهان به هیأت مدیره و کمیته‌ی تنظیم اوراق بهادار گزارش کند.

به طور کلی، سازمان بورس کالای چین قیمت روزانه‌ی قراردادهای آتی معامله شده را به شرح زیر منتشر می‌کند:

- ۱- قیمت باز،^(۲) اولین قیمت قرارداد معامله شده در روز معامله.
- ۲- قیمت بسته،^(۳) آخرین قیمت قرارداد معامله شده در روز معامله.
- ۳- قیمت بالا،^(۴) بالاترین قیمت قرارداد معامله شده در روز معامله.
- ۴- قیمت پایین،^(۵) پایین‌ترین قیمت قرارداد معامله شده در روز معامله.
- ۵- قیمت تسویه،^(۶) میانگین وزنی قیمت قرارداد معامله شده در روز معامله.

۵-۲ محدوده‌ی قرارداد^(۷)

سازمان بورس نظام محدوده‌ی قرارداد را اعمال می‌کند. بدین معنی که بورس حداکثر میزان قراردادهای آتی را که عضو می‌تواند داشته باشد تعیین می‌کند؛ که این میزان در واقع سقف محدوده‌ی قرارداد برای هر عضو است. بورس می‌تواند در هر زمان این میزان را با توجه به شرایط مالی و نوع دارایی‌های عضو یاد شده، تعدیل و یا تغییر دهد. محدوده‌ی قراردادهایی که در بورس کالای چین تعیین شده شامل موارد زیر است:

- ۱- سقف محدوده‌ی قرارداد^(۸) برای اعضا: سازمان بورس کالای چین موقعیت مالی و نوع قرارداد اعضای سازمان را مورد بررسی قرار داده تا کل قرارداد موجود هر عضو (بعد از بستن معامله) از محدوده‌ی در نظر

1- Limited Price

2- Open Price

3- Close Price

4- High Price

5- Low Price

6- Settlement Price

7- Position Limit

8- Ceiling position Limit

گرفته شده تجاوز نکند. در صورتی که قراردادهای یک عضو از حد مجاز تجاوز کند، بورس کالا اقدام به تسویه‌ی مازاد قراردادهای عضو می‌کند.

۲- محدوده‌ی قرارداد در ماهی که تحویل کالا صورت نمی‌گیرد: زمانی که قرارداد یک عضو از ۱۵ درصد قرارداد در بازار تجاوز کند، سازمان به عضو مربوطه ابتدا تذکر و اخطار می‌دهد که قرارداد را در زمان معین و مقدار محدود تسویه کرده؛ در غیر این صورت بورس قرارداد را به قیمت بازار یا قیمتی که خود تعیین می‌کند تسویه می‌کند.

۳- محدوده‌ی قرارداد تأمینی: ^(۱) اعضای بورس باید گزارشی از قراردادهای تأمینی به همراه سندهای گواهی شده‌ی مشتریان را برای تأیید به سازمان ارائه دهند. در معاملات سوداگرانه از قراردادهای تأمینی استفاده نمی‌شود. آنها فقط برای تحویل فیزیکی اعلام آمادگی می‌کنند و بعد از تسویه بسته می‌شوند.

۴- محدوده‌ی قرارداد سوداگرانه: ^(۲) هرگونه قراردادی که گزارش ماهیت، پیوست آن نباشد؛ قرارداد سوداگرانه خوانده می‌شود. به طور کلی، سازمان یک حد مطلق حجم ^(۳) را برای قراردادهای موجود سوداگرانه قرار می‌دهد. از طرف دیگر سازمان یک حد مطلق حجم نیز برای هر عضو سازمان و هر مشتری، بعد از تأیید کمیته‌ی تنظیم اوراق بهادار مقرر خواهد کرد. وقتی قرارداد سوداگرانه‌ی یک مشتری به ۸۰ درصد محدوده‌ی قرارداد سوداگرانه‌ی مشتری رسید، عضو مربوطه ملزم به گزارش وضعیت مالی و موقعیت قرارداد موجود مشتری به سازمان است.

۵- محدوده‌ی قرارداد در بین و قبل از ماه تحویل کالا: سازمان بورس با توجه به حجم کل کالاهای فیزیکی، محدوده‌های را برای قرارداد موجود در دست هر عضو برای ماه تحویل و ماه قبل از آن تعیین می‌کند. در آخرین روز معامله‌ی ماه تحویل، حجم کل تحویل کالا از این محدوده نباید تجاوز کند. در نتیجه، مازاد قرارداد به ناگزیر با قیمتی معین تسویه می‌شود.

۶- سازمان بورس کالای چین مجاز است مجموع قراردادهای رزرو شده‌ی ^(۴) کالای مشخص یک عضو یا قرارداد موجود تسویه نشده ^(۵) وی را در یک ماه مشخص در صورت ضرورت محدود کند.

سازمان بورس مجاز است به اقداماتی مانند ممنوعیت باز کردن قراردادهای جدید یا تسویه‌ی قراردادهای موجود در مدت زمان معین برای حجم معین و جز آن، دست زند.

تمام مدارک، پرونده‌ها و دفاتر مربوط به حسابداری معاملات باید بایگانی و به مدت ۵ سال نگهداری شود. همچنین اطلاعات معاملات باید به طور منظم و براساس روشی که بورس تعیین می‌کند منتشر شود. سازمان بورس نیز اطلاعات معاملات را به روش مناسب و منظم و به طور ادواری منتشر می‌کند.

1- Hedging position Limit

2- Speculative position Limit

3- Abolute Volume Limit

4- Held Position

5- Open Position

۶-۲ تسویه اجباری

تسویه اجباری در موارد زیر انجام می‌گیرد:

- ۱- وقتی قرارداد موجود یکی از اعضای سازمان از سقف محدوده‌ی قرارداد تجاوز کند، سازمان مازاد آن را به قیمت بازار تسویه می‌کند.
 - ۲- هنگامی که قرارداد موجود فروشنده و خریدار از سقف محدوده‌ی تعیین شده تجاوز کند، سازمان به الزام مازاد قراردادهای طرفین را به قیمتی که خود تعیین می‌کند تسویه می‌کند.
 - ۳- وقتی که قرارداد موجود یک عضو از آن چه که قید شده یا از حد مطلق حجم مجاز، در ماهی غیر از ماه تحویل کالا تجاوز کند، سازمان مجاز به تسویه‌ی مازاد آن است.
 - ۴- سازمان براساس اختیاراتی که از سوی هیأت مدیره یا مقامات ذی صلاح به آن تعویض می‌شود، در صورت ضرورت می‌تواند اقدام به تسویه‌ی قرارداد موجود یک عضو سازمان، یا بخشی از اعضا، یا تمام اعضا کند. قیمت تسویه برابر قیمت بازار یا قیمتی است که توسط سازمان تعیین می‌شود.
 - ۵- قراردادی که از حد کل فیزیکی کالاها در آخرین روز معامله‌ی ماه تحویل تجاوز کند، به اجبار به قیمت تعیین شده تسویه می‌شود.
 - ۶- هرگونه ضرر و زیان حاصله از چنین تسویه‌های اجباری بر عهده‌ی عضو سازمان است؛ بورس هرگونه مازاد حاصل از چنین تسویه‌ای را به صندوق تضمین خطر^(۱) واریز خواهد کرد.
- براساس تفاوت‌های موجود در ارزش قراردادهای کالا، سازمان بورس کالای چین «یک ضریب قرارداد»^(۲) برای هر کالای معامله شده در نظر گرفته است. فرمول زیر تعیین کننده‌ی محدوده‌ی قرارداد رزرو شده‌ی موجود برای هر عضو است و نشان می‌دهد که آیا قرارداد رزرو شده‌ی موجود هر عضو مربوطه از محدوده‌ی قرارداد بالاتر است یا نه:

$$\sum_{i=1}^n \text{حداکثر محدوده قرارداد} \leq \text{ضریب قرارداد} \times \text{ارزش قرارداد}$$

لازم به ذکر است که سازمان بورس نظام اداری و تشکیلاتی قراردادهای تأمینی و سوداگرانه را از یکدیگر تفکیک کرده است. مرکز تسویه‌ی بورس، ماهیت قراردادهای موجود را براساس گزارش‌های اعضا، تعیین می‌کند. قراردادهای گزارش شده به بورس، بدون ذکر ماهیت آنها به عنوان قراردادهای سوداگرانه تلقی می‌شود.

۷-۲ رسیدگی به اختلافات و مجازات متخلفین

اختلافات بین اعضا یا مشتریان و اعضا، اگر از طریق مشاوره‌ی طرفین حل و فصل نشود به کمیته‌ی داوری^(۳) محول می‌شود. براساس درخواست کتبی یکی از طرفین دعوا، کمیته‌ی داوری می‌تواند به اختلافات رسیدگی و نسبت به آن داوری کند.

1- Risk Fund

2- Contract Factor

3- Mediation Committee

اعمال زیر نیز از نظر سازمان بورس ممنوع است، و تخلف محسوب می‌شود:

- ۱- معاملاتی که تعمدی و به منظور ضرر و زیان فرد یا شرکتی انجام گیرد.
 - ۲- معامله‌ی خارج از تالار.
 - ۳- معاملاتی که بین مشتریان و کارگزاران و به نفع کارگزار انجام شود.
 - ۴- استفاده‌ی غیر مجاز از وجوه مشتریان توسط کارگزار.
 - ۵- اولویت قائل شدن برای معاملات به نفع کارگزار.
 - ۶- ارایه‌ی اطلاعات نادرست در مورد موقعیت اعتباری شرکت کارگزاری و آمار بازار.
 - ۷- معامله در جهت مخالف دستور مشتریان.
 - ۸- ارایه‌ی گزارش‌ها و اطلاعات نادرست به سازمان.
 - ۹- بازداشتن کارمندان از اجرای وظایف مربوطه و ایجاد مانع در مقابل سازمان به منظور ادامه‌ی تحقیقات لازم.
 - ۱۰- معامله‌ی کارمندان سازمان و وابستگان نزدیکشان.
 - ۱۱- خروج اطلاعات محرمانه از طریق کارمندان بورس.
 - ۱۲- عدم اجرای وظایف و مسئولیت‌های قید شد در قرارداد.
 - ۱۳- تأخیر در پرداخت پول یا سپرده‌های مقرر.
 - ۱۴- عدم پیروی از قوانین سازمان.
 - ۱۵- آسیب رساندن به شهرت سازمان و از بین بردن یا خسارت وارد کردن به دارایی سازمان.
 - ۱۶- شایعه‌پراکنی برای ایجاد اختلال در بازار.
 - ۱۷- مانع تراشی در انجام معامله با پرخاشگری یا رفتار غیر قانونی.
 - ۱۸- هرگونه عمل مخالف قوانین.
- سازمان بورس کالای چین اعضایی را که مخالف قوانین سازمان یا قوانین منتشر شده توسط دولت عمل کنند به روش‌های مختلف جریمه می‌کند. با توجه به موقعیت در نظر گرفته شده، سازمان به آنها تذکر یا اخطار داده، یا آنها را جریمه کرده و یا این که بنگاه یا معاملات را به حالت تعلیق درآورده یا صلاحیت اعضا را سلب خواهد کرد.
- ده روز بعد از رسید برگه‌ی جریمه، عضو مربوطه‌ی سازمان می‌تواند درخواست کتبی به سازمان ارسال کند و از بورس درخواست بررسی مجدد حکم صادره را نماید.
- تصمیم اولیه قابل تغییر نیست مگر آن که بعد از بررسی مجدد، توسط مقامات ذی‌صلاح لغو شود. سازمان همچنین مجاز به ارسال فهرست اسامی متخلفین از قوانین بورس کالای چین به هیأت تنظیم اوراق بهادار است تا نام آنها در آنجا ثبت شود.

۳- نظام تسویه دادوستد در بورس کالای چین

در بازار کالای چین (بورس هاینین) به منظور تسویه معاملات، با هماهنگی بانکهای مربوطه یک مرکز تسویه معاملات آتی به وجود آمده است. وظایف این مرکز شامل موارد زیر است:

۱-۳ وظایف مرکز تسویه

- ۱- این مرکز به عنوان واسطه (رابطه) بین خریدار و فروشنده، بر انجام قراردادها نظارت و همچنین انجام قراردادهای آتی (سلف) را تضمین می‌کند.
- ۲- ثبت دقیق و به موقع فعالیت‌های مالی اعضا - کارگزاران بورس - در مورد دادوستدهای سلف و تهیبه‌ی گزارش‌هایی از وضعیت مالی و فعالیت اعضا؛
- ۳- مدیریت تسویه‌ی وجوه و ودیعه‌های گوناگون، نقل و انتقال وجوه و نقل و انتقالات بین بانکی؛
- ۴- گردآوری آمار و گزارش‌های روزانه‌ی فعالیت‌های معاملاتی اعضا؛
- ۵- رسیدگی مالی بنگاههای عضو یا کارگزاران، تعیین درجه‌ی اعتبار یا وضعیت اعتباری (وضعیت مالی و توان بازپرداخت بدهی‌ها)، و عملیات کارگزاری آنها، رسیدگی به مغایرت (اختلاف) حساب حاصله از معاملات؛
- ۶- فرمول‌بندی مدل‌هایی به منظور ارزیابی خطر و مشخص کردن خطر بازار در مورد قراردادهای سلف مختلف و نیز خطر معامله برای کارگزاران فردی؛ و
- ۷- سازماندهی و نظارت بر تحویل فیزیکی قراردادهای آتی.

مرکز تسویه به طور مستقیم با اعضا - کارگزاران تسویه - خود، تسویه را انجام می‌دهد. اعضای غیرمرکز تسویه مجبورند به وسیله‌ی اعضا مرکز، اقدام به تسویه‌ی معاملات کنند. بنابراین این گروه به طور غیرمستقیم با بورس کالای چین تسویه می‌کنند. اعضای مرکز تسویه که به عنوان نماینده یا عامل عمل می‌کنند، مسؤول خطرهای مترتب بر تسویه‌ی اعضا غیرمرکز تسویه و مشتریان خود هستند. کارگزاران یا اعضا بورس کالا با موافقت مرکز تسویه و پرداخت سپرده تسویه‌ی مناسب - مطابق با جدول منتشره در مورد میزان سپرده‌های تسویه - می‌توانند عضو مرکز تسویه شوند.

مرکز تسویه، یک سیستم تسویه‌ی روزانه دارد و هر روز معامله به عنوان دوره‌ی زمانی تسویه تعیین شده است. در مدت زمان معامله، مرکز تسویه‌ی تراز سپرده‌های تسویه‌ای اعضا را (براساس یک زمان واقعی) مطابق با وضعیت تراز سپرده‌ی تسویه نشان می‌دهد.

مرکز تسویه بر محدودیت‌های معاملاتی تعیین شده برای اعضا، نظارت و کنترل دارد. این مرکز در هر مرحله از تسویه، خالص همه‌ی حسابهای قابل دریافت و پرداخت را، به منظور رسیدگی به سود و زیان ناشی از فعالیت‌های دادوستد آتی (سلف) اعضا و تراز سپرده‌های تسویه‌ی آنها، حساب می‌کند.

مرکز تسویه یک نظام ودیعه‌ای^(۱) به کار گرفته است، به این معنی که همه‌ی اعضا درگیر معامله در بازار باید ودیعه‌ای مناسب مطابق با قوانین و مقررات مربوطه بپردازند.

۲-۳ سپرده‌ی تسویه^(۲)

این سپرده در واقع هم به عنوان تضمینی برای صحت کار اعضا (عمل تسویه توسط آنها) اخذ می‌شود و هم سپرده‌ی اعتباری و وجوه اصلی برای معامله‌ی اعضا محسوب می‌شود. این سپرده به صورت ماهانه قابل پرداخت است. در صورت موافقت مرکز تسویه، اوراق بهادار نیز می‌تواند به عنوان سپرده‌ی تسویه قبول شود. این اوراق شامل اوراق قرضه‌ی دولتی قابل تنزیل و قابل تبدیل به پول نقد، گواهی سپرده‌ی بانکی یا رسید انبار قابل معامله^(۳) - در صورت موافقت مقام‌های اجرایی بورس - می‌تواند باشد.

اوراق بهادار برای اینکه به عنوان سپرده‌ی تسویه محسوب شوند با نرخ ۲۰ تا ۸۰ درصد ارزش اسمی یا ارزش بازار آنها تنزیل می‌شوند. امکان استرداد این اوراق در مدت زمان سپرده‌گذاری وجود ندارد. هر دوره‌ی سپرده بیشتر از سه‌ماه و کمتر از یک‌ماه نمی‌تواند باشد. دوره‌ی سپرده‌ی کمتر از یک‌ماه نیز همان یک‌ماه محسوب می‌شود. مرکز تسویه نیز میزان معینی به عنوان هزینه‌ی خدمات، با نرخ ۱۰ در هزار با توجه به ارزش اوراق بهادار به طور ماهانه می‌گیرد.

بهره (سود) سپرده‌های تسویه نیز متعلق به اعضا است - به اوراق بهادار بهره تعلق نمی‌گیرد - این بهره به سپرده‌ی تسویه و هر میزان مازاد بر آن که قابل بازپس‌گیری است، تعلق می‌گیرد. نرخ بهره‌ی متعلقه نیز مطابق با نرخ بهره‌ی رایج شبکه بانکی است. این وجوه به صورت فصلی قابل پرداخت است و تحت عنوان تراز سپرده‌ی تسویه‌ی بین‌روزی^(۴) در صورت‌حساب وجوه تسویه آورده می‌شود.

۳-۳ سپرده‌ی ودیعه^(۵)

این سپرده، تضمین مالی لازمی است که مرکز تسویه، به عنوان تضمین انجام قراردادهای آتی رزرو شده توسط اعضا تعیین می‌کند و اعضا ملزم به فراهم آوردن آن هستند.

این سپرده‌ها توسط مرکز تسویه و با انتقال از سپرده‌ی تسویه‌ی اعضا جمع‌آوری می‌شود. سپرده‌ی ودیعه در برگه (صورت‌حساب) وجوه تسویه^(۶) تحت عنوان "ودیعه‌ی قابل پرداخت روزانه جهت رزرو قراردادهای آتی"^(۷)

1- Margin System

2- Settlement Deposit

3- Warehouse Receipt

این رسید، سند قابل واگذاری است که در آن فهرست کالاهای سپرده شده به انبار نوشته شده است. با پشت‌نویسی این سند، مالکیت کالاهای مربوطه به اشخاص ثالث انتقال می‌یابد.

4- Balance at Intra-Day's Settlement Deposit

5- Margin Deposit

6- Fund Settlement Sheet

آورده می‌شود. میزان این ودیعه نیز به صورت حاصل ضرب نرخ ودیعه^(۸) در ارزش مجموع قراردادهای موجود در دست عضو^(۹) - که با قیمت تسویه‌ی بین‌روزی ارزش‌گذاری شده - به دست می‌آید.

نرخ ودیعه، نرخ ویژه‌ای است که توسط بازار بورس کالا با توجه به نوسانات قیمت و خطر بازار تعیین می‌شود. نرخ ودیعه‌ی هر قرارداد کالا که شامل سپرده‌ی تسویه نیز می‌شود، کمتر از ۱۵ درصد ارزش معامله نیست. در صورت ضرورت، هیأت‌مدیره‌ی بازار می‌تواند نرخ ودیعه‌ی هر ماه قرارداد را تعدیل کند و یا تقاضای افزایش نرخ ودیعه برای برخی از اعضا کند. برای قراردادهای موجود در دست اعضا که ماه تحویل آنها فرا رسیده است، نرخ ودیعه به طور خودکار به ۲۰ درصد تعدیل می‌شود. فروشندگان در ماه تحویل ممکن است رسیدهای انبار همان ماه را به وثیقه بگذارند. میزان این وثیقه‌گذاری نیز از نظر مقداری برابر با قراردادهای رزرو^(۱۰) آنها به عنوان سپرده ودیعه است.

۳-۴ رویه‌ی تسویه

اعضای مرکز تسویه باید حساب سپرده‌ی تسویه نزد مرکز تسویه نگه دارند. وجوه این حساب کمتر از سپرده‌ی تسویه نیست. مرکز تسویه به طور روزانه وجوه سپرده‌ی ودیعه، سود و زیان لازمه‌ی تسویه، مالیات معامله و سایر وجوه دریافتی را به طور مستقیم از حساب فوق انتقال می‌دهد.

در صورت لزوم یک عضو ممکن است، بیش از دو یا چند حساب تسویه نزد این مرکز نگه داشته باشد. در این حالت آنها مجبورند سپرده‌های تسویه‌ی جداگانه‌ای در حسابهای مختلف سپرده‌گذاری کنند. همچنین در این صورت به منظور مدیریت خطر روزانه، مرکز تسویه مجموعه‌ی حسابهای عضو را کنترل و مورد رسیدگی قرار می‌دهد.

یک عضو تسویه باید حساب جاری نزد بانک تعیین شده از طرف بورس داشته باشد. وجوهی نیز در این حساب باید سپرده‌گذاری شود؛ این امر به منظور حصول اطمینان مرکز تسویه از انتقال مستقیم وجوه لازم از حسابهای اعضا و اطمینان از انتقال به موقع وجوه است. به منظور سهولت انتقال وجوه برای اعضا، مرکز تسویه حسابهایی در بانکهای شهرهای بزرگ چین دارد. جهت هر نوع انتقال وجوه از بنگاههای عضو یا مشتریان، مرکز تسویه رسید وجوه سپرده شده در هر یک از این حسابها را می‌پذیرد. اگر انصراف از وجوه به وسیله‌ی یک عضو درخواست شده باشد، این عضو باید یک حساب در بانکی باز کند که بورس در آنجا حساب دارد.

مرکز تسویه بر روی سپرده‌ها و بازپس‌گرفتن وجوه از هر دو حساب تسویه و جاری اعضای خود نظارت دارد. در صورت ضرورت و تشخیص مقامات بورس، بنگاهها موظف به ارائه‌ی شرح منبع وجوه خود یا نحوه‌ی استفاده از آنها می‌شوند. تسویه در بورس کالا به طور کامل از طریق شبکه‌ی کامپیوتری انجام می‌گیرد. فرایند تسویه در مرکز تسویه به صورت زیر است.

7- Daily Payable Margin for held Position

8- Margin Rate

9- Open Position

10- Held Position

۱- مرکز تسویه پس از دریافت اطلاعات معامله از سیستم مبادله،^(۱) تسویه را عملی و اجرا می‌کند.

۲- مرکز تسویه پس از تکمیل اطلاعات دفتر (حساب) تسویه و ورود اطلاعات، اقدام به انتقال وجوه می‌کند.

۳- مرکز تسویه‌ی زیان/زیان بین‌روز^(۲) را از حساب عضوی که کسری دارد کم و به حساب عضوی که مازاد دارد، انتقال می‌دهد.

۴- مرکز تسویه پس از انجام و تکمیل تسویه‌ی بین‌روزی و پیش از آغاز فعالیت بازار در روز بعد، برای هر یک از اعضای مرکز تسویه، صورت تسویه بین‌روزی (روزانه) تهیه می‌کند.

پس از پایان یک‌روز معامله، مرکز تسویه باید صحت و سقم هر قرارداد معامله شده را بررسی و آن را ثبت کند، همچنین قیمت تسویه^(۳) را در آن زمان حساب کند.

مرکز تسویه براساس معاملات انجام شده و قراردادهای موجود (تسویه نشده) در آن زمان، اقدام به تسویه‌ی اقلام سود/زیان، سپرده‌ی تسویه، هزینه‌ی خدمات (کارمزدها) و وجوه مازاد بر ودیعه‌های ضروری می‌کند.

قیمت تسویه برای یک قرارداد ویژه عبارت است از میانگین وزنی همه‌ی قیمت‌هایی که آن قرارداد در آن روز معامله شده است. بورس کالا اختیار دارد که در صورت ضرورت روی قیمت تسویه‌ی یک قرارداد تجدیدنظر کند. این امر نیز با تصمیم هیأت‌مدیره یا مقامات بورس و با موافقت کمیته‌ی تنظیم اوراق بهادار^(۴) امکان‌پذیر است. سود و زیان تسویه عبارت است از کل درآمد/زیان حاصل از تسویه‌ی قراردادهای موجود^(۵) (تسویه نشده) به علاوه‌ی درآمد/زیان قراردادهای رزرو^(۶) در جریان؛ محاسبه‌ی درآمد/زیان حاصل از تسویه‌ی قراردادهای موجود نیز به تفاوت قیمت قرارداد موجود (تسویه نشده) و قیمت قرارداد در زمان تسویه بستگی دارد. محاسبه‌ی درآمد/زیان حاصل از قراردادهای رزرو نیز به تفاوت قیمت قراردادهای موجود (تسویه نشده) و قیمت قراردادهای رزرو در روز تسویه‌ی آنها بستگی دارد. سود/زیان تسویه براساس فرمول زیر است:

سود/زیان تسویه بین‌روزی = جمع سود/زیان بین‌روزی (تحت عنوان سود و زیان تسویه) + مجموع سود/زیان بین‌روزی (تحت عنوان قراردادهای خنثی یا منقضی‌نشده)^(۷) - جمع سود/زیان روز قبل (تحت عنوان قراردادهای خنثی نشده)

هزینه‌ی خدمات عبارت است از مجموع مالیات وضع شده‌ی معاملات و نیز کارمزد تحویل کالا است. نرخ مالیات معامله حداکثر، ۵ در هزار ارزش قرارداد معامله شده، است.

ودیعه‌ی مازاد (قابل استرداد) بر سپرده‌ی تسویه، به این صورت محاسبه می‌شود که از تراز سپرده‌ی تسویه،

1- Trading System

2-Intra - Day Loss

3- Settlement Price

قیمت رسمی جهت تسویه حساب پیمان‌های آتی است. این قیمت توسط سازمان بورس و براساس قیمت آخرین معامله روز تعیین می‌شود.

4- China Securities Regulatory Commission (CSRC)

5- Open Position

6- Held Position

7- Open Interest

قراردادهای آتی که با انجام معاملات مشابه ولی معکوس خنثی یا منقضی نشده‌اند.

مبلغ سپرده‌ی تسویه‌ی لازم کم می‌شود، البته قبل از آن سود / زیان بین‌روزی در جریان نیز از تراز سپرده‌ی تسویه کم شده است.

اگر عدد حاصل مثبت باشد، به این معنی است که ودیعه‌ی اضافی لازم است و اگر منفی شود، به این معنی است که آن وجه قابل پرداخت به عضو مربوطه است.

زمانی که یک عضو مرکز تسویه درخواست می‌کند وجوه مازاد بر سپرده‌ی تسویه مربوط به خود مطالبه شود، باید برگه‌ی مخصوصی - برگه‌ی درخواست انتقال وجه - را تکمیل و جهت موافقت به مرکز تسویه ارائه دهد. در پایان روز معامله، مرکز تسویه، وجوه موافقت شده را به حساب جاری عضو در بانک تعیین شده توسط بورس، انتقال می‌دهد. اگر مرکز تسویه تشخیص دهد که قراردادهای رزرو^(۱) شده‌ی عضو بسیار مخاطره‌آمیز است و یا عضو از قوانین و مقررات مربوط به معامله تخلف کرده است، در این صورت مرکز ممکن است موافقت با تقاضای فوق را به تأخیر بیندازد. البته اگر این تأخیر بیش از سه روز معامله باشد باید به تأیید بالاترین مقام بورس برسد.

در پایان هر روز معامله، مرکز تسویه چند گزارش به اعضا خود ارائه می‌دهد.

- (i) گزارشی از صورت معامله‌ی بین‌روز
(ii) صورت خلاصه‌ی معاملات بین‌روز
(iii) صورت قراردادهای خنثی نشده^(۲)
(VI) صورت تسویه‌ی وجوه

این گزارش‌ها پایه و مبنایی برای اعضا به منظور تصحیح فعالیتهای معاملاتی‌شان است و نیز جهت انجام تسویه بین اعضا و مشتریان مورد استفاده قرار می‌گیرد. این گزارش‌ها به وسیله شبکه کامپیوتری تهیه و مرکز تسویه نیز مسؤول نگهداری محرمانه آنها برای اعضا است. اسناد تسویه^(۳) بین اعضای کارگزار و مشتریان آنها بایگانی می‌شود. اما مرکز تسویه این اختیار را دارد که اسناد فوق و صورت سوابق مالی بین کارگزاران و مشتریان آنها را مورد رسیدگی قرار دهد. مرکز تسویه در صورت ضرورت اعضا را ملزم به تهیه‌ی گزارش‌های دوره‌ای در مورد وضعیت تسویه‌ی آنها با مشتریان می‌کند.

۳-۵ تسویه‌ی اجباری نقل و انتقالات سلف و مدیریت خطر

تسویه‌ی اجباری نقل و انتقالات سلف در حقیقت همان تسویه‌ی قهری قراردادهای موجود (واریز نشده) شرکتهای کارگزاری عضو و یا مشتریان آنهاست. مرکز تسویه با به کارگیری روش‌های مجاز، این گونه تسویه‌های اجباری را انجام می‌دهد.

اگر شرایط زیر در مورد هر یک از اعضا اتفاق افتد، مرکز تسویه اختیار و مسئولیت اعمال تسویه‌ی اجباری را دارد. در چنین حالتی اعضای مورد نظر مجاز نیستند که در همان روز قراردادهای جدیدی را بدون تصویب مرکز تسویه منعقد کنند.

1- Held Position

2- Open Interest Sheet

3- Clearing Bill

- ۱- در صورتی که فردی نتواند قبل از انجام معامله وجوه ضروری مورد درخواست مرکز تسویه را تأمین کند و با کسری سپرده‌ی تسویه از حد مقرر که مرکز تسویه تعیین نموده، مواجه شود.
- ۲- پس از پایان ساعت بسته‌شدن معامله در روز قبل، چنانچه یکی از اعضا قراردادهای واریز نشده‌ای مازاد بر حداکثر مقدار مقرر (که به وسیله بورس تعیین شده) داشته باشد.
- ۳- اگر یکی از اعضا، قرارداد خاصی را مازاد بر حداکثر مقدار مجازی که توسط بورس تعیین می‌شود رزرو کند.
- ۴- اگر یکی از اعضا، پس از پایان زمان معامله در پایان ساعت انجام معامله، قراردادهایی مازاد بر حداکثر مقدار مقرر حجم فیزیکی کالا که به وسیله‌ی بورس تعیین شده، رزرو کند.
- ۵- اگر بورس احتمال دهد که فعالیت یکی از اعضا خطر بازار را افزایش داده و یا فعالیتهایی انجام دهد که خلاف قوانین و مقررات جاری بوده و یا آنکه قصد نقض و استنکاف از قراردادی را دارد، اقدام به تسویه‌ی اجباری قرارداد آن می‌کند.

۳-۶ اصول تسویه‌ی اجباری نقل و انتقالات سلف

- به طور کلی تسویه‌ی نقل و انتقالات سلف براساس اصول زیر اعمال می‌شود:
- ۱- چنانچه یکی از اعضا، قراردادهایی را مازاد بر میزان مقرر ایجاد و منعقد کند، این امر به نوبه‌ی خود باعث می‌شود که سپرده و دیعه وی کافی نبوده و یا قراردادهای رزروی مازاد بر حدود مقرر باشند. در چنین صورتی آخرین قراردادهای وضع شده، به‌الزام تسویه می‌شود.
 - ۲- اگر کسری سپرده‌ی و دیعه به دلیل نوسانات قیمت ایجاد شده باشد، ابتدا قراردادهای رزروی که شرکتهای عضو در اختیار دارند، به‌الزام تسویه می‌شود و چنانچه مبلغ فوق به اندازه کافی نباشد که بتواند کسری سپرده و دیعه را جبران کند، در صورت نیاز، روی قراردادهای مشتریان وی نیز تسویه‌ی اجباری اعمال می‌شود. این عمل در مورد اعضایی انجام می‌شود که صرفاً به عنوان کارگزار فعالیت می‌کنند.
 - ۳- اگر هر یک از شرایط فوق درباره‌ی یکی از اعضا صدق کند، بورس تسویه‌ی اجباری را در بازار انجام می‌دهد. چنانچه شرایط فوق هم در مورد خریدار و هم فروشنده صدق کند، آنگاه بورس اختیار دارد که به طور اجباری کسری و کمبود قراردادهای هر دو طرف را در قیمت بازاری معین، تسویه کند.
 - ۴- پس از بسته شدن بازار در آخرین روز معامله، بورس تمام قراردادهایی را که مازاد بر حداکثر مقرر حجم تحویل فیزیکی کالا باشد، در قیمتی که خود تعیین می‌نماید به‌الزام تسویه می‌کند.
- مرکز تسویه همچنین برای تسویه‌ی اجباری، برنامه‌ها و طرحهای مبتنی بر اصول مذکور طراحی می‌کند، و در زمان مقتضی مقامات رسمی بورس (رئیس و یا هیأت‌مدیره) اختیار و مسئولیت تجدیدنظر در آن را دارند.
- مرکز تسویه مفاد طرح تسویه‌ی اجباری را به طور کتبی یا شفاهی به اطلاع اعضا می‌رساند و زمان اجرای آن نیز به وسیله‌ی همین مرکز تعیین می‌شود. اگر قبل از آنکه مرکز تسویه، تسویه‌ی اجباری را اعمال کند، قراردادهای یکی از شرکتهای عضو براساس طرح تسویه‌ی اجباری تسویه شود، مرکز دیگر قادر به انجام این

تسویه نیست.

هرگونه ضرر و زیان ناشی از اعمال تسویه اجباری به طور کامل به عهده‌ی شرکتهای عضو است (به استثنای موردی که قراردادهای مازاد بر حجم مقرر تحویل فیزیکی کالا است). کل منافع ناشی از تسویه اجباری به صندوق تضمین خطر بورس^(۱) منتقل می‌شود.

اگر تسویه اجباری ناشی از ناکافی بودن سپرده باشد، آن گاه مبنای محاسبه سود و زیان، مابه‌التفاوت قیمت تسویه اجباری و قیمت تسویه در روز قبل است. با این حال اگر تسویه اجباری ناشی از مازاد بودن قراردادهای از حد مقرر باشد و یا آن که ناشی از تخطی و سرپیچی کردن از مقررات و قوانین باشد، مبنای محاسبه سود و زیان، تفاوت بین قیمت تسویه اجباری و قیمتی است که نخستین بار به هنگام انعقاد قرارداد برقرار بوده است. مرکز مسئول تسویه اجباری نقل و انتقالات سلف است؛ اما هیچ‌گونه مسئولیتی درباره‌ی به حداقل رساندن و یا کاهش زیان اعضای مورد نظر ندارد.

منابع مالی صندوق تضمین خطر کالا از اقلام زیر تشکیل شده است:

۱- درصد ثابتی براساس ارزش معاملات بورس که کمتر از ۲۰ درصد مالیات معاملات نیست.

۲- مبلغ مازادی که ناشی از تسویه اجباری نقل و انتقالات سلف اعضایی است که قراردادهای رزرو مازاد داشته‌اند.

۳- درآمدی که ناشی از جریمه و یا خسارتهای تسویه اعضای متخلف است.

۴- سایر درآمدها

مرکز تسویه همچنین مسئول گردآوری وجوه صندوق تضمین خطر و سپرده‌گذاری آن در حساب بانکی ویژه‌ای است. مرکز تسویه به منظور حفظ و افزایش داراییهای صندوق، می‌تواند اقدام به سپرده‌گذاری آن وجوه در بانک و یا خرید اوراق قرضه ملی کند. هر نوع استفاده از وجوه صندوق باید با تصویب هیئت مدیره بورس انجام شود.

بورس همچنین مسئول تأسیس صندوق تسویه نیز است. مرکز تسویه درصد ثابتی از مالیات را برای صندوق فوق در نظر می‌گیرد.

۷-۳ مدیریت بدهیها

مرکز تسویه بدهیهایی را که در جریان تسویه یکی از اعضا ایجاد می‌شود براساس شیوه‌های زیر مدیریت می‌کند.

۱- هر نوع بدهی ابتدا از سپرده‌ی تسویه عضو مذکور پرداخت می‌شود.

۲- قراردادهای موجود (واریز نشده) به اجبار تسویه می‌شود تا سپرده‌ی ودیعه‌ی لازم برای این گونه بدهیها بازپرداخت شود.

۳- صندوق تضمین خطر، بدهیهای باقیمانده را به عنوان مساعده به عضو می‌پردازد. عضو نیز سپس باید وجه

1- Risk Fund of the Exchange

مذکور را بپردازد.

۴- بدهیهای باقیمانده همچنین می‌تواند از محل حق عضویت و دیگر وجوه عضو یاد شده پرداخت شود.

۵- جستجوی منابع قانونی برای سررسید پرداخت دیون اعضا از دیگر شیوه‌های مدیریتی مرکز تسویه است.

۶- استفاده‌ی بورس از صندوق تضمین خطر.

گفتنی است که روش تسویه بین افراد عضو و افراد غیر عضو، برای تصویب، باید به مرکز تسویه اعلام و گزارش شود. در حالی که روش‌های تسویه بین کارگزاران عضو و مشتریانشان باید به صورت پرونده به مرکز تسویه اعلام و گزارش شود. همچنین مسئولیت تفسیر و بازبینی مقررات تسویه به عهده‌ی هیئت‌مدیره‌ی بورس است.

۴- نظام تحویل^(۱)

در بازار بورس کالای چین، به منظور اطمینان از انجام قراردادهای آتی و حمایت از حقوق قانونی و منافع طرفین معامله در این گونه معاملات، مقررات خاصی جهت تحویل کالا وضع شده است. وضع این مقررات نیز مطابق با قوانین معامله، از طرف مقامات بورس کالای چین وضع و با موافقت کمیته‌ی تنظیم و اوراق بهادار چین به اجرا درآمده است.

بورس کالای چین مسئولیت تحویل فیزیکی را نیز به عهده گرفته است. تحویل فیزیکی به این معنی است که فروشندگان / خریداران بازار به منظور انجام و نقد شدن قرارداد در زمان و مکان معین رسیدهای انبار را معاوضه و پرداخت کرده و به منظور تحویل فیزیکی کالا آمادگی خود را اعلام می‌کنند.

در تحویل فیزیکی طبق مقررات انجام گرفته، بنگاههای عضو و مشتریان آنها ملزم به رعایت مقررات آن هستند. اعضای مرکز تسویه، به عنوان نماینده (عامل) عمل می‌کنند. آنها مسئول خرید و فروش، تسویه و تحویل قراردادها برای غیراعضا هستند. همچنین کارگزاران عضو به عنوان نماینده عمل می‌کنند و مسئول خرید و فروش (معاوضه) اوراق، تحویل و تسویه‌ی آنها برای مشتریان هستند. مرکز تسویه‌ی بورس کالا مسئول نظارت بر تحویل فیزیکی و انجام قراردادهای آتی بین طرفهای خرید و فروش است.

سازمان بورس کالا، انبارهای معینی را جهت تحویل فیزیکی کالا بنا کرده است. وظیفه‌ی این انبارها رسیدگی به تحویل کالاها، صدور رسیدهای انبار و آماده کردن مخزن‌های ذخیره‌سازی برای هر دو طرف خریدار و فروشنده است. این انبارهای تعیین شده، در واقع مکان‌های قانونی برای هر دو طرف خریدار و فروشنده به منظور انجام تحویل فیزیکی کالا است.

این امکان وجود دارد که بیش از یک انبار تعیین شده برای کالا وجود داشته باشد، اما یکی از آن انبارها به عنوان انبار پایه تعیین می‌شود. جهت تحویل فیزیکی کالا، فروشنده انبار را انتخاب می‌کند. اگر تحویل فیزیکی در انباری غیر از انبار فوق انجام بگیرد، قیمت تحویل در انبار غیر از انبار پایه، به صورت تنزیل یا اضافه قیمت در مقایسه با

قیمت تحویل در انبار پایه تعدیل می‌شود. میزان افزایش یا کاهش نیز توسط بورس و مطابق با شرایط عملی تعیین می‌شود. بدین منظور نیز یک آگهی حداکثر یک ماه قبل از ماه تحویل تهیه می‌شود.

۴-۱ مراحل تحویل

همچنان که ماه تحویل فرا می‌رسد مشتریان دارای قراردادهای تسویه نشده،^(۱) که آماده‌ی تحویل کالای مذکور در قرارداد هستند، باید درخواست‌های تحویل خود را برای کارگزاران خود (بنگاههای عضو بورس) پشت‌نویسی کنند. این کار پیش از آخرین روز معامله (روز دهم فعالیت بورس در ماه تحویل و پیش از آخرین روز کاری) انجام می‌شود.

در روز بیستم - یا پیش از آن - ماه قبل از تحویل، کالایی که جهت تحویل آن اعلام آمادگی شده است، سازمان بورس کل حجم فیزیکی اعلام تحویل کالای مورد نظر را در ماه تحویل به اطلاع می‌رساند. بورس با توجه به عواملی از قبیل ظرفیت‌های ذخیره‌سازی، موجودی انبارها، شرایط فیزیکی کالای مورد نظر و قراردادهای تأمینی،^(۲) کل حجم فیزیکی اعلام تحویل کالا را تعیین می‌کند.

پس از پایان یافتن زمان معامله در آخرین روز معامله، بورس درخواست‌های تحویل فیزیکی کالا را با یکدیگر هماهنگ می‌کند. اولویت با درخواست‌هایی است که طولانی‌ترین تاریخ رزرو را دارند. بورس قراردادهای رزرو شده‌ای را که با تحویل فیزیکی هماهنگ نباشند به الزام در قیمت مقرر تسویه می‌کند. علاوه بر آن هزینه‌ی تحویل فیزیکی نیز به آن اضافه می‌شود و سود و زیان ناشی از آن متعلق به اعضای مربوطه است. بورس قیمت‌های تعیینی را براساس قیمت بازار نقدی رایج در آن زمان در انبارهای تعیین شده‌ی استاندارد، ثابت نگه می‌دارد. بورس برای آن دسته از کالاهایی که تعیین قیمت‌های نقدی آنها با ابزارهای گفته شده مشکل است، براساس قیمت‌های موجود در بازارهای اصلی داخلی و بین‌المللی آن کالا، قیمت را تعیین می‌کند. مرکز تسویه قیمت‌های تعیینی را پس از بسته شدن زمان معاملات و مقابله کردن آنها در آخرین روز معامله، چاپ و منتشر می‌کند.

بورس، از نخستین روزکاری ماه تحویل، به طور مرتب زمان برقراری قراردادهای رزرو،^(۳) میزان کالاهای آن قراردادها در مجموعه کل قراردادهای آماده‌ی تحویل را اعلام می‌کند.

بورس همچنین مسئول هماهنگی تحویل فیزیکی کالا نیز هست. تمام قراردادهای موجود (تسویه نشده) که در محدوده‌ی حجم فیزیکی آماده تحویل، قرار دارند باید به طور فیزیکی تحویل داده شوند. روز بعد از آخرین روز معامله، مرکز تسویه‌ی بورس کالا، به خریداران و فروشندگان زمان و مکانی را که قراردادهای آنها قابل تحویل دادن است، اعلام می‌کند. برای آن دسته از فروشندگان عضو بورس که درخواست کتبی تحویل کالا را امضا نکرده‌اند، بورس خود نسبت به تعیین انبار تحویل اقدام می‌کند.

1- open position

2 - hedging position

3 - held positions

پس از آن که معاملات با یکدیگر هماهنگ شد و دیعه‌ی مبادله‌ی قراردادهای موجود (تسویه نشده) به طور خودکار تبدیل به دیعه‌ی تحویل کالا می‌شوند.

اگر قراردادهای مشتریان یک کارگزار عضو بورس با موفقیت با یکدیگر هماهنگ شوند، آنگاه آن کارگزار مسئول نظارت بر تمام موارد انجام تحویل فیزیکی است.

همان روز کاری یا یک روز قبل از روز مبادله‌ی اسناد، فروشنده‌ی قرارداد تحویل فیزیکی باید کالا را به انبار مذکور در قرارداد که توسط بورس تعیین شده، تحویل دهد. فروشنده مزبور باید اسناد و مدارک قانونی مورد نیاز و رسید انبار را تکمیل کرده تا در صورت درخواست بورس، به آنها تحویل دهد. منظور از مدارک قانونی و لازم، گواهیهای کنترل کیفیت کالا است که به وسیله‌ی بازرسان مسئول دولتی صادر شده است. این گواهیها باید علاوه بر مقامات محلی و شهرداریها، از سوی مقامات رده بالای دولتی نیز تأیید شده باشند. صدور این اسناد نیز باید در طی ۹۰ روز قبل از روز مبادله انجام شده باشد.

قبل از روز مبادله‌ی اسناد، خریدار باید پول را به مرکز تسویه‌ی بورس حواله کند. این مبلغ (که شامل دیعه‌ی پرداختی برای تحویل فیزیکی کالا نیز هست) باید با کل ارزش خرید قرارداد خرید که براساس قیمت تسویه در آخرین روز معامله محاسبه می‌شود، برابر شود.

چنانچه قرار باشد تحویل فیزیکی کالا در انبار غیر استاندارد انجام شود، یا کالای تحویلی غیراستاندارد باشد، آنگاه قیمت کالا با اضافه‌ی مبلغ و یا تخفیف مناسب تعدیل می‌شود. در همان روز مبادله‌ی اسناد و یا یک روز قبل از آن، فروشنده باید به طور کامل رسیدهای انبار را به همراه اسناد مالیاتی و دیگر مدارک به مرکز تسویه تحویل دهد.

مرکز تسویه‌ی بورس در روز مبادله‌ی اسناد، مدارکی را که فروشنده ارائه کرده است، به خریدار تحویل می‌دهد. در همان زمان، مرکز تسویه وجوهی را که خریدار پرداخته پس از کسر دیعه‌ی تحویل فیزیکی کالا پرداخت می‌کند.

عضوی که مدارک را ارائه کرده است از نظر قانونی مسئول قانونی بودن و صحت مدارک مربوطه در جریان تحویل کالا است. بورس فقط در انتقال اسناد بین خریدار و فروشنده نقش دارد. چنانچه مدارک نقل و انتقال قانونی بوده و براساس مقررات بورس تدوین شده باشد بورس در قبال اشتباهات و یا اعمال خلاف احتمالی بین خریداران و فروشندگان و یا هر طرف دیگر هیچ گونه مسئولیتی ندارد.

اگر خریدار هرگونه اعتراضی نسبت به کیفیت کالا دارد باید در عرض مدت چهار روز پس از مبادله‌ی اسناد، اعتراض کتبی خود را به بورس و انبار مربوطه ارائه کند. در همان زمان، خریدار باید از بازرسان کنترل کیفیت دولتی (استان) و دیگر مسئولان، تقاضا کند بازرسی مجدد در همان محل انبار کالا، انجام شود. به محض دریافت شکایت، بورس بلافاصله فروشنده عضو را مطلع می‌کند. پس از پنج روز کاری، فروشنده باید در محل انبار مربوطه حضور یافته تا به اتفاق خریدار بازرسی مجدد را انجام دهند. خریداران و فروشندگان عضو، هر دو باید در زمان تعیین شده حاضر باشند. هنگامی که خریدار در زمان مقرر در آن محل حضور نداشته باشد، به

معنای دست کشیدن وی از اعتراض تلقی می‌شود. زمانی که فروشنده در زمان مقرر در محل حضور نداشته باشد، این عمل به مثابه قبول و پذیرش نتیجه‌ی بازرسی مجدد قلمداد می‌شود. بورس نتیجه‌ی این گونه بازرسی‌های مجدد را به عنوان معیار نهایی برای قضاوت در این مورد نظر می‌گیرد که آیا فروشنده ناقض قرارداد بوده است، یا خیر. قبل از آن، فروشنده عضو مسئول کیفیت کالا است.

چنانچه خریدار در عرض مدت چهار روز کاری بورس، پس از روز مبادله‌ی اسناد، هیچگونه اعتراضی نسبت به کیفیت کالا نداشته باشد، بورس کنترل کیفیت کالا را به عنوان کیفیت استاندارد مورد قبول خریدار تلقی می‌کند. آن گاه بورس ودیعه‌ی تحویل فیزیکی کالا را به فروشنده بازپرداخت می‌کند. با این حال، اگر نتیجه‌ی بازرسی مجدد با رتبه‌بندی استاندارد تحویل، مطابقت داشته باشد، بورس ودیعه‌ی تحویل فیزیکی کالا را یک روز پس از دریافت کتبی نتیجه‌ی بازرسی به فروشنده بازپرداخت می‌کند.

هزینه‌ی بازرسی کیفیت، قبل از ذخیره‌ی کالای فیزیکی و مبادله‌ی قبض انبار به عهده‌ی فروشنده است. با این حال اگر خریدار نسبت به کیفیت کالا تردید داشته و تقاضای بازرسی مجدد نکند، آن گاه هزینه‌ی این گونه بازرسیهای مجدد بر عهده‌ی خریدار خواهد بود. اگر نتیجه‌ی بازرسی مجدد آن باشد که کیفیت کالا منطبق با ویژگیهای مندرج در قرارداد است، آنگاه خریدار باید بهره‌ی از دست رفته‌ی مربوط به ودیعه‌ی تحویل فیزیکی کالای فروشنده را بپردازد. بهره از روز بعد از مبادله‌ی اسناد تا روز دریافت نتیجه‌ی بازرسی مجدد توسط بورس محاسبه می‌شود (بهره براساس نرخ ماهانه‌ی ۲۰٪ محاسبه می‌شود).

بورس بر صدور گواهیهای انبار نظارت دارد. گواهیها، توسط انبارها مشخص، امضا و صادر می‌شوند. دارندگان قبضهای انبار که دارای مهر قانونی بورس هستند، می‌توانند در انبارهای معین کالا را تحویل بگیرند. اگر قبضهای انبار برای یک تحویل دیگر مورد استفاده قرار گیرد، باید با قبض انبار دیگری تعویض شود. هنگامی که گواهیهای انبار با گواهی کیفیت کالای فیزیکی همراه باشد، قابل انتقال است. با این حال، هرگونه انتقالی باید در بورس ثبت شود. بورس هیچ گونه مسئولیتی در قبال مشکلاتی که ممکن است ناشی از انتقال رسیدهای انبار باشد، ندارد.

هزینه‌های ذخیره‌سازی و بیمه، قبل از مبادله‌ی اسناد، به عهده‌ی فروشنده است. این هزینه‌ها، از فردای روز مبادله‌ی اسناد، بر عهده‌ی خریدار خواهد بود. قبل از روز پنجم هر ماه، دارندگان رسید انبار، به منظور انتقال و یا تکمیل راهپایی برای تداوم ذخیره‌سازی کالا، باید در انبار تعیین شده حاضر باشند. بعد از این دوره، انبار هزینه‌ی ذخیره‌سازی را دو برابر خواهد کرد. اگر هزینه‌ی ذخیره‌سازی از ارزش کالا بیشتر شود، انبار مورد نظر می‌تواند با موافقت بورس، رأساً کالاها را معدوم کند و دور بریزد.

اگر بورس صلاحیت و شرایط انبار مقصد را لغو کند. بورس روش‌های اجرایی و مؤثر را در زمینه‌ی رسیدهای انبار صادر شده توسط انبار مورد نظر اعلام می‌کند. هرگونه زیان ناشی از این عمل نیز به عهده‌ی انبار مذکور است.

خریداران و فروشندگان درگیر با تحویل‌های فیزیکی حق درخواست جبران خسارت از سازمان بورس ندارند. هر

چند این درخواست‌ها به دنبال معیوب شدن کالا، حادثه‌ی طبیعی، نامرغوبی ذاتی کیفیت کالا یا افزایش هزینه‌های تحویل، اعلام شود.

خریداران و فروشندگان در هنگام تحویل فیزیکی هزینه‌ی انبارداری می‌پردازند که نرخ آن حداکثر ۳ در هزار ارزش قرارداد به قیمت تسویه در آخرین روز مبادله است. این وجه نیز توسط سازمان بورس از حساب سپرده تسویه عضو مربوطه کم می‌شود.

۴-۲ موارد قصور

رفتارهای زیر به عنوان قصور و کوتاهی شناخته می‌شود.

۱- اگر فروشنده در روز مبادله‌ی اسناد و یا یک روز پیش از آن که روز کاری بورس نیز باشد، رسیدهای انبار یا اسنادی که معرف تحویل فیزیکی کالا - مطابق با قرارداد - است ارائه ندهد.

۲- خریدار وجوه سپرده‌ی کافی پیش از روز مبادله‌ی اسناد نداشته باشد.

بورس کالا در صورت قصور و کوتاهی که منجر به نقض قرارداد شود جریمه و مجازات وضع می‌کند نرخ این جریمه نیز ۲۰ تا ۱۰۰ درصد ارزش کل کالای فیزیکی مربوطه تعیین می‌شود. جریمه‌ها از اعضای مربوطه اخذ و جمع‌آوری می‌شود. اگر ودیعه‌ی تحویل فیزیکی کالا برای پرداخت جریمه‌ها کافی نباشد، سازمان بورس آنها را از محل سپرده‌ی تسویه یا وجوه دیگر اعضا تأمین می‌کند.

در نهایت، اگر اختلافات بین خریداران و فروشندگان در طول فرایند تحویل از طریق مذاکره‌ی دو طرفه رفع نشود و هر دو طرف مایل به حکمیت باشند، باید دو طرف یک درخواست کتبی به منظور رفع اختلاف به کمیته‌ی میانجیگری بورس ارائه دهند.

۵- مأخذ

1- China Securities Regulatory Commission, March 5th, 1996.